

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік	12 р. ав.
на пів року	6 р. ав.
на чверть року	3 р. ав.
на місяць	1 р. ав.

За границею:

на цілий рік	20 рублів
	або 40 франків
на пів року	10 рублів
	або 20 франків
Подільне число по 8	кр. ав.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що день крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Колерника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Фантазії „Budapesti Hirlap-a“.

В сїм поважнім угорським органі появилася на днях стаття, прописана «Quadrilateralismus». Незвісний автор статті, «не-активний політик» (здає ся Акос Бееті, політичний приятель Апонія) розбирає зовсім поважно питанє, чи не належало би в нинішнім труднім положеню дуалістичну Австро-Угорщину перемінити на квадриялістичну? Автор статті знає чеське державне право і думає, що Чехи мимо всяких перешкод, ставляних Німцями, дійдуть до сего права і відновлять союз країв корони св. Вячеслава. Однакж в хвили, коли Чехи добють ся до свого політичного ідеалу, вирине сейчас і питанє галицке, так що Австро-угорська монархія складалася би на будуче з чотирох держав, сполучених династично з собою. Автор статті не жахає ся ніяких шкідних наслідків з такого роздроблення монархії. Наколи — каже він — батько своєю батьківською любовю може оборнути двоє дітей (Австрію і Угорщину), то чого би він не міг поділити своє серце між четверо дітей? Монархія не потерпить через се нічого. Она задержить своє великодержавне стансвище в концерті європейських держав. Тому — кличе автор — берім ся сьміло до діла! Під одним дахом династії Габсбургів будемо мати союз держав середноєвропейських.

Проект незвісного автора о квадриялізмі австро-чесько-галицко-угорським не можемо однакж брати серію. П. Якос Бееті любує ся в роздробленю Австрії з чисто егоїстичного угорського становища. Роздроблена Австрія була би супроти одноцільної Угорщини ще слабшою, як нині. А се було би Угорщині дуже на руку при відновлюваню митово-торговельних договорів з посторонними сьвітговими державами та в веденю заграничної політики. Вже нині, при дуалізмі, використовує Угорщина Австрію всесторонно задля роздору націо-

нального в австрійським парламенті. Она велить собі переказати консумційні податки від спиритусу, пива, нафти та цукру в річній висоті до 3 мільонів золотих, а ми? — даємо їй все те, тїпучись підвишкою квоти о 3%, що не принесе нам більше як (1% = 1,070.000 зр.) 3,210.000 зр. річно. Угорщина стане вже від 1900 р. розпоряджати на рівни з нами австро-угорським банком і піднесе ще більше свій фабричний промисл та стопу процентову, а ми? — мусимо мовчати. Угорщина конкурує вже з нами на кождім майже полі фабричного промислу, а ми? — терпеливі. Угорщина оберігає при заключаню торговельних договорів з Європою свої плоди природи (збіжжє) охоронними митами, а ми? — ми зносимо і се терпеливо. Який же голос мала би Австрія, роздроблена на часті?

Але за чеським державним правом та відокремінненем Галичини мусіло би з часом прийти і до відокремлення Тироля, що також посідає свої «Landesrechte»; прийшло би і до відлученя Дальмації від Далітавщини і прилученя єї до угорської Хорватії; прийшло би і до воскресеня королівства ілїрійського. А і в Угорщині наїшли ся би небавом децентралізатори країв корони св. Стефана чи то в самій Хорватії, чи і в Семигороді.

Наколи проте автор квадриялізму так дуже одушевляє ся роздробленем Австрії, то ми радили би єму почати сей експеримент бодай від тріялізму угорського.

Цікаве притім також те, що автор статті заповідає новий спосіб відновлюваня угоди межі Австрією а Угорщиною. Готовий плян до такої новітньої угоди мав би посідати президент посольської палати, Сілягій.

Др. Кайцль про чесько-німецке питанє і N. fr. Presse.

В «Pester Lloyd-і» появилася не без значіння на будуче розмова бувшого міністра

скарбу, д-ра Кайцля, з кореспондентом сего дневника на тему можливости примиреня Чехів з Німцями чеськими. В своїм часі заявив був вже др. Кайцль, що чеські Німців ділитв від Чехів лише паперова стїна. На єю заяву д-ра Кайцля відповів бувший міністер торговлі з кабінету Туна, др. Бернрайтер, в часі розправ парламенту над програматичною заявою г-р. Кларого, що згода між Чехами а Німцями можлива на основі національних курий, що оправдались в шкільництві і господарстві краєвім. Нині заявляє знов др. Кайцль, що як Чехи так і чеські Німці видають ся єму в теперішній хвили у спосіблені до переговорів і евентуальної згоди. На яких же підставах?

Др. Кайцль перевірює передовсім, що обі спорючі сторони мабуть пересьвідчились о своїй силі, що рівноважить ся. Німці повалили кабінет Баденього і Туна, Чехи г-р. Кларого. Ся обставина улегшить обом сторонам порозумінє. Одні і другі зрозуміють, що годі одним над другими верховодити.

За акцію примиреня мали би взяти ся мужі довіря з обох сторін. Їх задачею було би поладнати всі істнующі диференції. Переговори мусіли би відбутися єю довірочно, а еляборат угоди оповіщено би в цілості, щоби усеуцти з гори всяку передьчасну критику.

Др. Кайцль вірить в успіх таких переговорів, тим більше, що в обох таборах витворилось пересьвідченє крайної потреби порозуміння і то в інтересі обох народів, як неменьше державні.

Предметом переговорів мала би стати чесько-німецка справа в цілім обемі. Она дотикала би: 1) Уживаня обох краєвих язиків в державних урядах і автономних властях. 2) Уживаня чеського язика в німецких областях, а німецкого в чеських. 3) Шкіл для національних меньшостей. 4) Національних курий, почавши від виборчих курий для вибору до краєвого відділу і других краєвих інституцій аж до національних курий в соїмі з правом veto. 5) Реформи виборчої до соїму і 6) Поділу краю на національні округи.

Отсе прозідні гадки д-ра Кайцля в справі чесько-німецкого примиреня.

Але рівночасно майже з єєю статію в Pester

1

Володимир І. Немирович-Данченко.

Баштанник.

Оповіданє.

Максим Коломянков, міщанин з города Павловска, воронїжської губернії, приїзжав чотири роки з ряду, в єкатеринославську, винаймав у мужиків двацять десятин і розводив баштан. В сьому році він привіз з собою і матір. Одному з наймитом трудно було господарити. У Коломянкова був курїнь з невипаленої цегли, а в нїм дві низенькі сьвітлиці з маленькими віконцями і великою печію. Печалива матір привезла із собою постіль, покривала з ситцевих платків і децо з домашних знарядів. Вона поїхала тим охотнійше, що крім сина не було у неї на сьому білому сьвітлі нікого з близьких. Український степ припав їй до вподоби. Цілий день вона хозяйнувала, варила обід і вечерю, наставляла самовар, та наглядала робітників, аби не байдикували в неприємности Максима. Вечером знова сїдала на приспї і згадувала минулі літа. Сяжнів з двацять від курїня жур-

чала степова річка. Її майже не було видко — так заросла густим і високим очеретом. Але місцями робила широкі і глибокі закути і там виводились здоровенні судаки.

В передньє св. Петра і Павла Коломянков зібрав, скілько можна було найти на баштані, молодих, іще горбокватих, темно-зелених огірків, всадив їх в мішках на свою павловську телїгу, та поїхав на торг до одного з більших сел, віддаленого о 30 верств.

Коли Коломянков продав огірки по дуже добрій ціні — бо по двацять карбованців за сотню — стрїтив двох земляків, що вертали зі Служби божої. Вони були на заробітках у вальцовім млинї. Коломянков пійшов з ними на поговірку до реставрації. Сильно підхмелений посварив ся там з одним приятелем і відїхав; але опять вернув ся, помирился з ним, випив іще та аж тоді відїхав домів о четвертій годині.

Спека тільки що почала спадати. Коломянков думав, що поспіє домів на вечерю, де його очікувала мати. Але коли уїхав яких шість верств від села, дістав сильний удар. Похитнувся, випустив з рук віжки і віддав Богу духа. А старий вороний кїнь, з білою пяткою на лобі біг далі гострим тїпцем в міру того, як пя-

ненький хозяїн, по виїзді з села, підганяв його батоном, веселим гуканєм і приговорюваннем.

Бита дорога — по міському «пляху» — була від їзди порисована полосами. Між ними чорніли горбки сухої і поцуканої землі, що поросла де-не-де низькою, припорошеною травою. Вороний зручно обїгав їх, то в право, то в лїво, та не давав колесам сходити з колїї. Із шід його копит піднімався жовто-сірий порошок. Він повільно стелив ся довгим, з початку вузьким, потім чим раз ширшим пасмом, розходив ся в сторону від дороги і осїдав на молодий, іще зелений, але вже висипаний колос пшениці.

В хвилі удара Коломянков подав ся цілим тілом вперед, але відбив ся підбородком і грудю об телїгу і повалив ся горлицю. Спина опиралася о задню частє телїги, а голова похитнулася назад і повисла. По лиці від рота до чола пустилися струї крови, змішаної з піною. Довге, темно-рудаве волосє злипло ся від крови і поту. Шапка осталася в ногах. Мішки, що в них находились передтїм огірки, так як були накинєні, опинили ся під спиною Коломянкова.

Проста московська телїга — куплена вєсною в Павловську за девять рублів з полтиною, підсакувала і підкидувала трупом кождого

Lloyd-ї велить собі N. fr. Presse телеграфувати з Праги таке: Тут говорять про евентуальну акцію примирення Німців з Чехами в чеській соймі. Акція ся не може мати успіху, бо Німці не узнають чеського сойму компетентним до рішення чесько-німецького питання. Вже перед літами кликав гр. Букой (чеський фєвдал) німецьких послів чеського сойму до згоди. Німецькі послы не явились до переговорів, позаяк лише державна рада має виключне право, взяти ся за діло. І тепер так буде.

З сих слів показуєсь, що Німцям зовсім не розходить ся о національний мир в Австрії. Они ще заєдно маячать про відзисканє гегемонії над австрійськими Славянами, хоч в горі представляють себе миролюбивим елементом.

З політичного поля.

Відручне письмо, яким цісар увільнив Кербера з становища управителя міністерства внутрішніх справ, знаменне. Цісар дякує Керберови за «знамениті его прислуги» і застерігає собі ужити его в будучности до державної служби. Дехто догадує ся, що по уступленю Вітека Кербер стане шефом дефінітивного кабінету. Письмо до гр. Клярого було рівно сердечне, але гр. Клярі не має виглядів, щоби ему коли-небудь передано опять керму управи. Дневники німецькі, що ще заєдно одушевляють ся гр. Клярим, вміняють ему в заслугу вибір делегацій, рушенє з місця парламентарної машини бодай на 80 днів і втихомирєне (?) національних пристрастей. Гр. Клярі упав — сказано там — тим, що звязав собі руки приречєнем, не уживати §. 14-го. Він квітовав, але квітовав з характером яко джентельмен.

Новий управитель кабінету Вітек не остає довго при кермі. Так принайменше кажуть дневники німецької лівиці, котрі не сприяють Вітекови, підозріваючи его о тайний антисемітизм. Дневники ті чудують ся, що Вітек перший зробив візиту Люєгерови. Тількож годі в Австрії ворожити на тему довготривалости кабінетів. Коли гр. Таффе в 1879 р. став шефом кабінету, сказав пок. бар. Кенігсвартер, що кабінет сей не переживє шести місяців. Тимчасом управляв гр. Таффе Австрією через 14 літ. Кабінетови гр. Бадєного ворожено (в N. fr. Press-ї) довгого життя, а мимо сего він упав по несповна двох роках. І гр. Клярюму предсказувала німецька праса довгий вік, а він уступив вже по 80 днях (від 3. жовтня до 23. грудня). На короткий вік кабінету Вітека можна лише заключати з того, що шеф его є тілько провізоричним управителем.

В часі розправ над знесенєм дневникарського стемпля в палаті панів жалував ся чеський граф Гарах на недостаток патриотичної праси австрійської, не хотючи виразно сказати, що значна часть іменно провінціоноальної німецької праси є прусофільська. Гр. Шенборн і бар. Бергер виступили таки прямо проти знесеня стемпля, кажучи, що в найблизній будучности через сю полєкшну помножить ся число «однодне-

вниць» о радикальнім і іредентичнім напрямі. Ті однодневницькі роз'ярять ще більше національні і суспільні пристрасти. Они будуть революверовими видавництвами, що кидати муть ся безкарно на честь людей, тим більше, що — як досвід вже учить — суди присяжних увільняють правильно виновників нарушеня чести. Палата панів прийняла вправді закон о знесеню стемпля календарського і дневникарського, але ухвалила резолюцію, котрою звиває правительство до як найскоршої реформи прасового закону в напрямі, щоби обидва чести ішла перед звичайні трибунали судейські.

На днях помер в дорозі з Берлина до Дрездна сербський міністер скарбу Вучкович. Причиною смерти був удар серця. Тіло помершого перевезено через Відень до Білгороду, а короля Александра повідомлено в Мєрані о сій пригоді.

Після воєнного розказу лорда Роберта оф Кандагар має Буллер вернутись з над Тугелі до Петермаріцбургга, генерал Мєтуєн — над ріку Оранію, а Гатарк до Квенстовну. Мєтуєн находить ся в найгіршій положєню. Боєри обступили его півколесом з півночи, а на плечах его находять ся зворохоблені Африкандери в силі 13.000 людей. Здає ся, що час, заким насипють Англичанам нові помічні дивізії, використають Боєри в напрямі, щоби по можности ослабити англійські залоги в Наталі і Капльанді.

Новий вожд англійської армії, лорд Роберт (Грляндчик і католик), виїхав 22. грудня з Лондону до Савтєсмітону, щоби звіттам відплисти до Капштаду. Роберта проводили крім князя Уельського, маршалок Вольселі і другі англійські достойники.

З Калькути (в передній Індії) вислано до Капльанду 2.000 кінних інфантеристів. Англія підняла наново переговори з Португалією, намагаючись віднаймити від Португалії пристань Дєлягоа над Індійським океаном, щоби від входу вдерти ся до Трансвалю.

З бовища стілько нового, що після вістей приватних в бою над Тугелею сам Буллер одержав мале скалченє від шрапнєля. Знаменно є також неправдива вість, подана на днях бруксельськими дневниками про смерть старєнької королеви Вікторії.

Новинки

— З Порохника доносять нам, що там заносить ся на другі Тучапи. Парохія ся віддалена заледво 3 милі гладкої дороги від Перемішля, від яких 70 літ не бачила свого Архисєра. Від многих літ крайно занедбана і просто виставлена на сміх, доходить до сумного кінця під «управою» 75-літнього глухого пароха, у котрого в додатку не всі в дому. Треба знати і се, що се діє ся в містечку повітовім на мазурщині. Сумною долею сеї парохії заняв ся був свого часу з милосердія — просимо не сміяти ся — пок. голова Товариства «Просвіта» о. Ал. Торонський, лиш не ті, що з обовязку повинні подбати о ню. Латинники інакше дбають о свої парохії «на kresisch». В нас в таких случаях довгі літа нічого не робить ся, а потому нарикає ся на «ворогів». Відзиваємось на сїм місці

роким лицем. Він лежав на спині, закинув руки під голову, насунув шапку від сонця на очі та завів пієню:

«Гей, люде, гей да люде,
Било личко про мене».

Так переїхав він з верству і не замівив, що за ним їде теліга. Нараз перестав співати, всунув шапку з очий і надслухував. Потім підняв ся і з зачудованєм споглянув на вороного. з білою цяткою на лобі, на телігу і на чоловіка, що лежав у ній.

Оце так розговів ся! крикнув він: — Батьку! А глянь но!

Із слідуючої гарби висунуло ся меланхолійне лице старшого мужика. Парубок гукнув до батька, що за ними їде «московська бричка», і що в ній «спить гарно» п'яний, обутий, але без капєлюха. Коли батько почув се, позіхнув, почув ся і ляг знов мовчки. Парубок глянув на вороного, махнув рукою — а наполюханий сям вороний підніс високо голову — потім ляг і опять заспівав.

(Далі буде.)

до перемискої Консисторії, щоби заняла сяпарохіянами в Порохнику, доки ще не пізно. Нехай наш поклик не буде голосом «вопіючого в пустині!»

Порохницький мішанин.

— Інавгурація сьвятого року. В неділю о год. 11. рано відбула ся в костелі св. Петра торжественна інавгурація ювілейного року через вітворєне сьвятих воріт «Porta sancta» в ватиканській базиліці. Торжественної церемонії довершив сам Папа. Базиліка була в тім дни замкнена, а вступ до неї був дозволений лише за білєтами. Великий костел заповнили тисячі товпи, а серед запрошєних гостей находило ся багато дипломатів, шляхти і т. п. Папу витано і працано з одушевлєнем окликами і оплесками. Папа, несений в лектиці, виглядав не яко чоловік, але як надземне явище. Коли Папа залізним молотком ударив в «сьвяти ворота», робітники розібрали і так вже зірвавши перед тим мур. По змитю порога «сьвятих воріт» водою, Папа уклїк, причім держав в правій руді хрест, а в лівій запалєну сьвічку. Опісля вїйшов Папа «сьвятими воротами» до базиліки. Ціла церемонія трєвала понад три години. Папа був вдоволений, однак виглядав умучено і блідо на лиці, а голос его був слабший, як звичайно. О тій самій годині вїтворило трєх кардиналів «сьвяти ворота» в трєх пньших костєлах.

— В часі нинішної розправи пос. Вахнянина против Брайтера і Луцика визнавали др. Чолєвський і др. К. Студиньський.

— Про Євг. Грєбінку подав свої спомини А. С-ий в «Историческомъ Вѣстникѣ» за вересєнь. Спомини відносять ся до того часу, коли Грєбінка був учителем в кадетськєм корпусі в Петербурзі і описують щире, благородну вдачу нашого поєта, его симпатичне обходженє з учєниками і любов до письменства. А. С-ий згадує, що ласкавіше всіх відносив ся Грєбінка до своїх земляків-учєників і все розмовляв з ними рідною мовою. — Доволі широку статю про Грєбінку помістив д. Лисєвич в тяжєвнику «Днѣпровская Молва» NN. 36—38.

— З нагоди 25-літя смерти Олексі Сторєженка, талановитого письменника українського помістили «Кієвское Слово» (ч. 4251), «С. Петерб. Вѣдомости» (ч. 304) статя Ф. М-каго і «Днѣпровская Молва» (ч. 44) вельми подрібну статю Ф. Смѣлянца) статі з доволі подрібними біографічними даними і оцінкою літературної діяльности покійника.

— З Станиславова пишуть нам. Дня 23. с. м. відбула ся розправа проти дєлятинського адвоката д-ра Евстахія Борєцкого, якому закинено злочин обману та сиронєвірєня. Признано его винним лише злочину обману і на сій підставі засуджено его на два місяці тяжкої вязниці. Коли обжалований почув сей засуд, крикнув в розпучі: «Що ви зробили! Я невинний!» і заляв ся слєзами. Сей засуд відбирає ему право дальшого ведєня капцєлярії і вичєркує его з лісти адвокатів. Борєцкий вніє рекурє проти сего засуду, а за зложенєм кавціі 500 зр. випущєно его на волю.

— Частинне знесенє целібату. «Bad'scher Beobachter» орган католицький, принє сензаційну вість, мов то папа на конференції американських єпископів, що відбула ся в жовтні, призволив на знесенє целібату в Чилі, західній провінції полудневої Америки. Причиною знесеня целібату був недостаток кандидатів до духовного стану. В папськєм розпорядженю сказано, що безженєство духовєнства не є божим законом, а є лише постановою церкви.

— Слуга Івана Котляревського, як звіщають Полтав. гув. Відомости, сєлянка Варвара Лєлєка, що служила у автора «Енеїди», жиє ще до нині і має тенєр вже більш 100 літ. Полтавска городєска дума (рада міска) постановила в пам'ять Ів. Котляревському, давати їй 8 руб. що-місячної плати на прожиток.

— Самостійність Угорщини. Партия цілковитої самостійности Угорщини, що стоїть під проводом сина славного Кошута, Франца Кошута, признала на ново своїм органом дневник «Egyertertes».

— Жидівска безличність. До склену жида, Макса(?) Герца в першій части Відня зайшла одна пані, щоби купити пулярес. Жид задінив за вибраний пулярес півтора злр, почім опустив на одного злр. Пані видало ся се за дорого, тому хотіла вийти зі склену. Однак жид не випустив єї і вїзав поліціянта та при его помочи хотів паню зневолити до купна пуляресу. Поліціянт був на стілько чесний і розумний, що в тім гидкєм насильстві не хотів інтервенювати. На днях буде відповідати Макс Герц перед судом за обиду чести. Дивуватись лише, що в тім разі не обвинєно жида о публичнє насильство.

— Стан здоровля гр. Льва Толстого, як доносять у останній хвилі з Москви, погіршив ся знов.

— Скаженіна по 20 роках. Перед кількома днями дістав один робітник нападу скаженіни у фабриці цинку на Горішнім Шлєску. Приїшов до фабрики і кинув ся нараз на своїх товаришів та почав їх кусати. На щастє кількох робітників зловили его та завєли до фабричного

разу, як лише колеса доторкали ся землі тим місцем, де деревляні їх звони не були скріплені, а творили щілину. При кождім обороті колесо опирало ся об землю, потім підєскакувало, описувало круг, знову осідало і знову підкидувало телігою. Труп Коломєянова поступєнно зєував ся вперед, ноги оперли ся о передню часть теліги і скорчили ся. Одно коліно виставало і творило в сїрих, широких шараварах острый кут. Другє похилило ся у бік. Голова нагнула ся до грудий і притулила ся до них підборідком.

Теліга наїхала на невеличкий горбок. Широкий шлях розходив ся на дві дороги, що за горбом знову зливали ся в одну. Вороний повів у бігу очима в бік, незначєб питав ся, куда поверне його хозяйн; але не почув віжок і поплів ся, куда йому видавало ся лєкше.

Зпровола почав він звільняти в бігу. На переді тягнула ся валка, зложена з кількох порожних гарб. Се їхали мужики в степ, аби провєсти ніч на місци, а до схід сонця почати звозити скошенє, але їще не зєзєне сїно.

Вороний дїгнав їх і поплів ся за ними.

Кіньми поводив тільки хозяйн передньої гарби, а иньші спали. В останній був парубок літ чотирнацяти, з здоровим, осмалєним, ши-

шпиталю. Лікарі сконстатували там, що сей напад скаженини є наслідком того, що перед два цятьма роками покусав его скажений пес. Сей робітник числить тепер 30 років і є від кількох років жонатий.

— **Ірйці в Англії.** Зелений Ерин або Ірландія є в Європі без сумніву тим краєм, що зазнав найбільше кривди із сторони гордих Англичан. Жителів Ерину, яко католиків, ненавиділи англійські псевдо-протестанти. Лорди англійські загорнули майже всю землю еринських тубильців. Кромвель тровив псами Ірландців, англійська молодіж стріляла Ірландців мов на ловах дичину. Кривд сих годі перечислити. А мимо сего Ірландці доставили Англії значне число знаменитих мужів державних і вождів. — Теперішній вожд англійський в війні з Трансвалем, лорд Робертс оф Кандагар (славний з відсічі Кандагару в Індії), є Ірландець і католик. Славний Велінгтон походив з Ірландії. Польний маршалок лорд Вольселі є також Ірландцем з крові і кости. Велінгтон і Вольселі були вправді протестантами і належали до аристократичних кругів, але Робертс є міщанського походження і релігійний католик. Як біда — то до жиди. Пословиця ся оправдує тепер на Англії.

— **Формалізм російської бюрократії.** Одна російська часопись оголошує гончі листи, котрими пошукують «довговічних» а засуджених на «поселеніє». Імена їх: Никола Андреев числячий 102 роки, Иван Бородин літ 105, Поликарп Богданов 107 л., Никифор Ботраков 103 л., Ефем Вочарович 108 л., Натей Больших 113 л. і Иван Живілов 150 літ. Мертвий сей формалізм нагадує Гоголівські «Мертві душі». Засуджені на вивіз на Сибір давно вже деє сьміють ся в кулак з «повелійні» і гончих листів, сидючи спокійно на тамтїм сьвітї, идже ність... «поселенія» ні Сибіри...

— **На смертній постелі.** Альзаччик Шефер, що був тепер злісним, умираючи перед кількома днями признав ся на смертній постелі, що в 1870 року, в часі війни, убив трох баварських цовнірів. В часі облоги одної невеликої твердині украдено єму з пасовиска кілька шук худоби. Присяг у серці мести Німцям і як раз того дня дістав на квартиру баварського офіцера і двох жовнірів. В ночі, коли всі спали попідрізував усім тром Баварцям горла стрілецьким ножем, а сам утік до Бельфорту, куда утікля опісла і его рідня.

— **Знищений портрет королевої.** Славний французський маляр Констан зробив портрет англійської королевої, який обезпечив перед висилкою на 70.000 фр. Коли однак перевезено его до Англії, буря заляла его і ушкодила таким чином здебільшого. Ушкоджений портрет королевої відослано назад Константови, а він поправить і викінчить его, а в 1900 р. виставить враз з иншими своїми працями в Парижі.

— **Страшна пригода.** В Амальфі (між Неаполем а Салерно), де збирає ся на зиму багато Англичан та Американців, усунула ся 22. с. м. скала, засипала два готелі та забрала їх із страшним гуком до моря, де затопила також два кораблі та кілька рибачких човнів. Так само знищена славна печера Сан Францеско. Деякі гості встигли уратувати ся, бо каменярї, що працювали недалеко перестерігли і залярмували населенє. Дві Англичанки, що хотіли виратувати свої дорожніності, засипала скала в готелі. До дня 23. видобуто 7 трупів і 10 раних, кілько є ще убитих, а кілько живих під скалами, не знати досі.

— **Електричні трамвай в Корей** заведено недавно в великими перепонами. Коли вже переведено цілу дорогу, показало ся, що нема алярмуочих дзвінків. Мимо сего рішено не зволікати з інаугурацією, що вже була означена. Інженери почали проби, множество людей зібрало ся до вокла, щоби пригнати ся, як буде порушати ся «моторова машина». Нещастє хотіло, що якась дитина йшла дорогою і трамвай переїхав єї так нещасливо, що она закінчила жите. Товпа почала бомбардувати трамвай камінями і розтопила его на дрібні кусники. Коли другого дня пущено новий віз, его стрінула такаж судьба. Тепер панує вже спокій, хоть мешканці Корей приписують введеню трамваїв довго триваючу посуху.

— **«Довга» мода.** В найновішій дамській моді проявляє ся змаганє до як найбільшої довжини. Всьо є подовгаєте і волічєте ся до долини. Зачинаючи від фризурї, яку треба уважати за вершок туалети, робить фризьєр на голові о скілько можна найбільше острый вузол — грубший або тонший, се залежить від того, яке буйне се волосє, а від него спадає решта волося на уха та лица в сплетях, по більшій часті зроблєних фризьєрским зелізком. Щасливі ті панї, що їх волосє укладаєть ся в натуральній кучері. На карку спливає волосє у справжній мішок, так що хто має дрібне лице, виглядає в такій фризурі як дитина, що возьме на голову шолом свого діда. — Кафтаник звужаєть ся вже від ramen. Коли є викровний, то звужаєть ся справді, а коли дістає аж до шиї, то лише крій вказує на се, що він звужаєть ся, або ви-

довжаєть ся. В сій ціли всьо на шиї, раменах і плечах є тісне і відстає, найчастійше має яснійшу краску як решта сукні. Така відміна вкрасках починаєть ся до того, що ціла постать жінки видовжаєть ся і виглядає так, як би ціла фігура вилонювала ся у стеричних рисах і замкненої шкаралуці. Передня частина кафтаника спливає також до долини. В найновіших париских туалетах по просту в самім поясі в стані морщить ся троха матерії, решта в горі є рівна. Рукави можуть бути такі довгі, що сягають з маншетами майже до ніхтів. Найдивоважнійшою є спідниця. Під поясом повинна бути така вузка та гладка, аби не могла змістити ся під неї найтонша спідничка, але за те в долині може бути широка та довга. Все те було би дуже оригінальне, якби не було за прикрє. Волосє, що заслонює уха, не дає паням добре чути, високі ковнірі тримають шию як в кліщах, довгі рукави обезсилюють руки, спідниця путаєть ся між ногами. Жінка спутана в сій туалетї як дитина в подушках і ані рушити ся не може.

Вісти з Еп. Перемискої.

В дім пресвітерів для рукополаганя в єрї прийняті: Ів. Гринь, Теод. Дяків, Ів. Кашиньский, Стан. Касюрак, Ник. Лопатяк, Мих. Наклович, Волод. Обухевич і Мих. Тимчишин. — Посада сповідника катедрального розписана на конкурс з речивцем до 20. н. ст. лютого 1900 р. — Совітником еп. Консисторії іменованій о. Маркиль Мигулович, декан затварницький. — Грамоту на відзнаки крилошаньські дістав о. Волод. Левицкий, парох в Цариньскім. — Презенту на Дорошів великий дістав о. Корн. Винницький. — Увільненє від іспиту конкурсового дістали оо.: Ів. Кипріян з Немирова і Йос. Дуб з Лопушниць.

Наука, штука, література.

Прикарпатська Русь вь XIX-омь вьцѣ. Написавь Івань Ем. Левицкий. Випускь II, сторони 56—113. Вийшов в тих днях у Львові. Випуск сей містить житєписи Теод. Андрейчука, Юрія Андрусяка, звісного румунофіла, православного, черновецкого Митрополита, Сильвестра Морар-Андрієвича, б. посла Мик. Антоновича, Івана Багровича, композитора Порф. Бажаньского і угорско-русского діяча Йованкія Базилевича. В сїм випуску поміщені портрети митр. Морар-Андрієвича (дуже удачний), б. посла Антоновича і Базилевича. — Передплата на 10 випусків вносить 10 корон, на 5 випусків 6 корон. Випуски не продають ся поодиноко. Замавляти можна лише у Ант. Хойнацкого, управителя книгарні Ставропигійского Інститута.

Телеграми.

Відень, 27. грудня. Новий управитель кабінету, др. Віттек бавив через неділю в Будапешті, де конферував з угорским президентом міністрів, Селлем, в справі оголошеня т. зв. Überweisungsgesetz в дорозі §. 14. і в справі квоти. Угри жадають, щоби квота була продовжена лише на шість місяців. — Делегації будуть тревати до дня 18. сїчня.

Прага, 27. грудня. Німці противлять ся, щоби угодову акцію перенести до чєского Сейму, бо після їх гадки, теперішня хвиля не надає ся до переговорів і сейм не є компетентний до рїшаня угодових справ. — Клюб чєскої шляхти видав резолюцію, в котрій сказано, що падєнє гр. Клярого значить тільки, що неудача правительственной проби, зверненої против основї більшости, яко підстави парламентаризму і против гадки рівноправненя народів. Клюб обстає в справі язикових відносин в Чєхах при своїй резолюції з дня 7. жовтня. Клюб рад би на будучє задержати тісну звязь з сторонництвами правиці, с. є. більшости, котра мимо тяжких і трудних хвиль довела, що єсть одинокою трєвалою точкою парламентарної консолідації.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Імянини панни Зиновії.

(Конець).

...Та від її знакомства з Петром минуло вже доволі літ. А звісно, що в такім віці для дівчат кожний місяць може становити епоху, може принести щось нового. І принїс таки!

...Панна Зиновія не допускала, що її коханець буде так довго пам'ятати про неї і впамятєть ся колись о обіцянє право. Обчислила, що він також уже або на становищі, або сього року кінчить свої студії. І вона могла подожда-

ти ще пару літ та й подождала — на те, щоби відати руку кому иньшому. Чи не поспішила ся дуже? Може годило ся посвятити ще той рік, щоби відтак жити щасливіше. Що-ж значить рік пустого життя?

...Яке-ж буде її жите з навязливим нелюбом, що напосїв ся на єї щастє? Йому ледви трицять кілька літ, а вона має охоту кликати його своїм вуйком. Так чоґось — за старий для неї. Чи привикне вона до нього?

...От, хочби той дарунок. Пан Евген хоче доконьчє окупити собі її любов і ласки коштовним золотом — платити за перли перлами, як каже мати, радіючи щастєм дочки. Деж воно, те щастє? Вона не бачила його від тоді, коли мати казала її забути про Петра, вибити собі з голови дитинні дурниці... Від тоді вона дуже змінила ся. Стратила свою давну веселість, а мати рада, що дочка споважила. Звідки-ж така нагла неприродна повага у молодї дівчинї?

...В сїй хвили тягар провини упав на її слабу душу, як тяжкий докір сумління. Мала охоту відослати свому «вуйкови» його дорогий дарунок і зїрвати з ним всякі зносини. Але так рішучий крок, як і кожду важнійшу справу, хотїла найперше основно обговорити з мамою, тому і відложила свій плян — на завтра...

Так думала панна Зиновія, тримаючи ще досі книжку в руках. А далі? Важкі, наче втомлені, сонливі вїї онали на її голубі очі. Лектура виховзула ся з єї рук і впаала за ліжко.

Панночка заснула.

«Суха хопта» зробила своє вражєнє. Сердешний автор не надїяв ся, що його лихий жарт може так інтригувати... Коли-б так скорше!... Тільки... пощо згадувати про се по часі, коли вже всьо минуло, провало?... По що колотити чуже, хоч проблематичне щастє, що ось, ось, розгорить ся і водворить ся небавом в новім кубелці новоженців?...

На другий день збудила мати дочку ранше, як звичайно.

— Вставай Зєню! пан Евген приїхав.

Панночка почувала себе, як по перебутїй легкій недугі. Не мала зовсім охоти виходити до свого «лишого пударя» і бавити його уданими ніжностями пустої, конвенціональної чємности. Виправдувала ся боєм голови, але мати наказала досить строго — і дочка, як звичайно, послухала. Понєхала свій вчорашній плян, назвала його нездоровим та химерним, а засуд на саму себе — тільки... маяченєм в горячці.

Хвилеві спогади мусїли приснути, як лід під лучами штучно викликаного теплого сьвітла. Розпєчена панночка не годна довго сумувати, не вмїє обвиняти себе так, як не умїла ждати, терпіти, страдати.

Пан Евген відїхав дуже занєпокоєний. Щє ніколи не бачив своєї нареченої в такім дивнім скислім настрою. Тривожив ся, чи не хора. Супроти него була за цілий час його побуту якась квасна, холодна, неохоча... Про золотий гарнітур не згадала ні словом. Натяками на недалеке весїлє обурювала ся...

Але час — найліпший лікар на всі недуги, а мати — найліпша порадиця на доччині примхи і «фохи». Всьо пішло своїм добрим ладом, коли ще не ліпшим, як до тепер.

На слїдуочу візиту пана Евгєна, Зєнобця поводи́ла ся з ним вже знов по давньому, навіть ще більше любєзно, ласкаво. Урадили з матірїю, що нема причини відкладати на довго день весїлля...

Найближші відвідини заповів пан Евген — на Рїздво і додержав слова. На генеральній фамілійній нараді обговорєно основно плян весїля, а вінчанє наречєних назначєно невідклично на день 12. лютого сього року.

При тїй ухвалі полинялі очі пана Евгєна зажеврїли ся радієтю, а панна Зиновія оїустила місце нарад і вийшла до другої кімнати «виплакати ся», безсильними слєзами заложити німий протєст проти добровільного занапащеня своєї долї...

Л. 21. падолиста 1898.

Орєст Авдикович.

